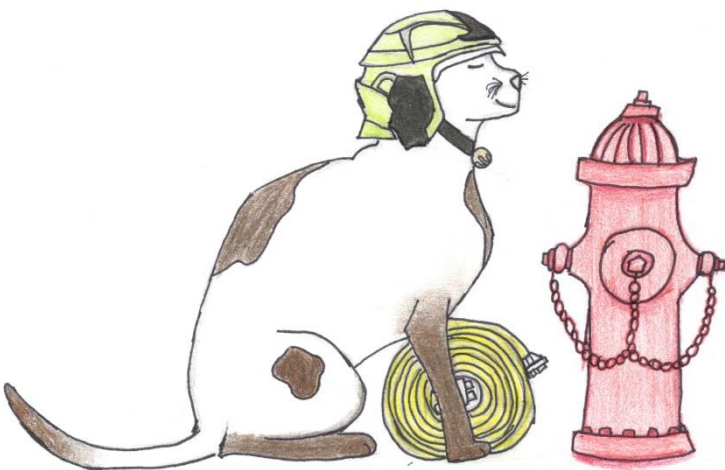




# Jak se zachovat, aneb když se stane ...



# Čísla tísňového volání

V České republice je pro tísňové volání (pro nahlášení událostí ohrožující vaše zdraví, život, majetek nebo vaši bezpečnost či veřejný pořádek) vyhrazeno několik čísel:



- **150** Hasičský záchranný sbor ČR
- **155** Zdravotnická záchranná služba
- **158** Policie ČR
- **156** Městská (obecní) policie
- **112** Jednotné evropské číslo tísňového volání

Po celé České republice funguje i jednotné číslo **1210 na Horskou službu**. Na rozdíl od linky 112 a ostatních výše uvedených čísel **není volání bezplatné**. Služba je zřízena v mobilních a pevných sítích všech českých operátorů jako přístup na tísňové linky. V českých horách je vhodnější volat číslo s mezinárodní předvolbou, tedy **+420 1210**, protože část horských oblastí už pokrývají operátoři z ciziny.

## JAK SI ČÍSLA TÍSŇOVÉHO VOLÁNÍ ZAPAMATOVAT

Pro snadnější zapamatování jednotlivých čísel je dobré osvojit si malé nápovědy:

- poslední číslice u **hasičů** je „0“ - připomíná stočenou hadici k hašení (nebo rybník),
- poslední číslice u **záchranky** je „5“ - připomíná invalidní vozík,
- poslední číslice u **policie** je „8“ - připomíná policejní pouta,
- poslední číslice u **městské policie** je „6“ - připomíná blok na vypisování pokut,
- tak zvaná „sto dvanáctka“ je pak jednoduchým početním příkladem: **1+1=2**.



## KDY KTERÉ ČÍSLO VOLAT

V každém případě jde o čas. Aby byla daná událost vyřízena co nejrychleji, doporučujeme volat na složku, která má k této situaci nejbližší. V opačném případě dochází ke zbytečné časové prodlevě.

**TIP:** V případě, že potřebujete zásah zdravotnické záchranné služby, je lepší volat přímo linku 155 namísto linky 112, kterou v ČR provozují hasiči. Obsluha linky 155 jsou odborníci na záchranu při náhle vzniklém ohrožení života nebo závažném zhoršení zdravotního stavu. Pokud tedy hovor na lince 112 vyhodnotí s tím, že je nutný zásah záchranné služby, přepojí volajícího stejně na linku 155.

**150 Hasiči** - číslo slouží k oznámení požáru, výbuchu, živelní pohromy, úniku nebezpečných látek, technických havárií, potřeby vyproštění osob atd. Toto číslo je odbavováno na krajských operačních a informačních střediscích Hasičských záchranných sborů krajů společně s tísňovým číslem 112.

**155 Zdravotnická záchranná služba** - toto číslo je třeba volat, dojde-li k náhlé poruše zdraví, úrazu nebo nehodě se zdravotními následky (např. neobvyklé tlaky či bolest na prsou, potíže s dechem, porucha vědomí, bezvědomí, křeče, otrava léky, chemikáliemi atd.). Proškolená obsluha (zdravotníci) radí po telefonu, jak poskytnout první pomoc ještě před příjezdem sanitního vozu a v případě potřeby vedou telefonicky asistovanou neodkladnou resuscitaci.

**158 Policie ČR** - na číslo volejte tehdy, došlo-li k narušení veřejného pořádku a bezpečnosti, krádeži, násilí, nálezu mrtvé osoby, nálezu podezřelého předmětu (např. opuštěné zavazadlo, nevybuchlá munice). Toto číslo rovněž vytočte v případě závažné dopravní nehody, kterou je třeba prošetřit.

**156 Městská policie** (pokud je v městě zřízena) - přivolaná městská policie řeší vandalismus, drobnou kriminalitu, špatné parkování ohrožující bezpečnost, rušení nočního klidu atd.

**112 Jednotné evropské číslo tísňového volání** - toto číslo volejte vždy při závažnějších mimořádných událostech, potřebujete-li pomoc více složek.

#### Otázky:

**1. Přiřaď správná tísňová čísla:**

- |                               |        |
|-------------------------------|--------|
| 1) Hasiči                     | a) 112 |
| 2) Policie ČR                 | b) 150 |
| 3) Zdravotní záchranná služba | c) 155 |
| 4) Všechny záchranné složky   | d) 158 |
| 5) Obecní policie             | e) 156 |

**2. Jaké telefonní číslo použiješ pro přivolání horské služby?**

**3. Komu se dovoláš, když vytočíš 112?**

# DOPRAVNÍ NEHODA

## Aneb jak se zachovat, jste-li svědky nebo účastníky dopravní nehody

Činnost na místě do příjezdu záchranářů



Pokud jste účastníkem nebo svědkem dopravní nehody a je-li to možné s ohledem na aktuální situaci, **nejprve zastavte vozidlo a zabezpečte ho proti dalšímu pohybu.**

**Rozsviňte výstražná světla.**

Před vstupem do vozovky si **oblečte reflexní vestu** (je dobré ji mít uloženou ve vozidle v dosahu řidiče). V dostatečné vzdálenosti za vozidlem **umístěte výstražný trojúhelník**. U **pravého okraje vozovky minimálně 50 metrů za vozidlem**. Na **dálnici je to pak 100 metrů**. Pokud vzdálenost 50 m neumíte odhadnout, můžete si ji nakrokovat. Vycházíme z toho, že průměrný krok dospělého člověka měří asi 75 cm. Díky tomu budete vědět, že stačí **odejít od vozu 70 – 80 kroků** a tam trojúhelník postavit.



Pokud je evidentní, že zraněné osoby **potřebují bezodkladnou první pomoc** (zástava dechu, zástava srdce, rozsáhlé krvácení) **neprodleně volejte tísňovou linku 155** a poté se věnujte zraněným.



Jde-li o **vážnou nebo hromadnou nehodu**, volejte tísňovou linku **112**, jejímž prostřednictvím budou vyrozuměni hasiči, policie i zdravotnická záchraná služba.



Do příjezdu záchranářů **zabezpečte místo dopravní nehody** provizorně, tak aby nedošlo ke zhoršení situace. **Rozdělte si činnosti s dalšími přítomnými** – poskytnutí první pomoci zraněným, provizorní regulace dopravy, zamezení rizik v důsledku dopravní nehody (požár, únik nebezpečných látek). **Ostatní nezranění účastníci dopravní nehody by měli na příjezd záchraných složek čekat v bezpečné vzdálenosti od havarovaných vozidel a od vozovky**, např. za svodidly, mimo komunikaci. **Pokud dojde k požáru** a máte odpovídající hasicí přístroj a znalosti, jak správně hasit, **pokuste se požár uhasit, nepřeceňujte však svoje síly.**



Jestliže již nikomu nehrozí bezprostřední nebezpečí, věnujte se dalším činnostem.

**Nejdříve zajistěte bezproblémový příjezd pro záchrané složky.**

**Při přiletu vrtulníku signalizujte svoji pozici** např. reflexní vestou nebo svítilnou. Vhodné místo pro přistání si však vybere vždy pilot.

Poté lze řešit i méně důležité činnosti, např. označení pozice havarovaných vozidel, fotodokumentaci, vyplnění tzv. euroformuláře „Záznam o dopravní nehodě, zjištění kontaktů na svědky apod.“





## Činnost na místě dopravní nehody při příjezdu záchranářů

Budte připraveni záchranářům hned po příjezdu podat všechny potřebné informace, zejména:

- Jaká hrozí nebezpečí (např. únik nebezpečných látek), a co jste již sami udělali k jejich omezení
- Počet osob nebo zvířat, která jsou ve vozidlech a je třeba je vyprostit
- Jaký je stav zraněných

Budte k dispozici veliteli zásahu (což je velitel té složky, která dorazí na místo první nebo řídí zásah, obvykle hasič) pro případ poskytnutí dalších informací.

Z místa dopravní nehody odjíždějte až po dohodě s velitelem zásahu.

**Řiďte se vždy pokyny velitele zásahu.**



## Činnost na místě po odjezdu záchranářů

Po odjezdu záchranných složek důkladně zkontrolujte stav vašeho vozu. I když poškození vypadá na první pohled jako drobné (pomačkané plechy), může být příčinou vážnějších závad, které nelze okamžitě odhalit. Pokud máte sebemenší pochybnosti o stavu vozidla, nepokračujte v jízdě.

Přivolejte odtahovou službu, nejlépe prostřednictvím vaší pojišťovny (pojišťovnu můžete kontaktovat přes univerzální telefonní číslo pomoci řidičům **1224**, které provozuje Česká kancelář pojistitelů, a na které vás po zjištění nezbytných informací přepojí na asistenční službu vaší pojišťovny).

Kontakt na pojišťovnu naleznete na vaší kartě o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla („zelená karta“). Při volání mějte kartu připravenou, pojišťovna bude chtít po vás další údaje uvedené na této kartě.

**Pozor na tzv. „lovce nehod“, což jsou komerční asistenční služby, které se mohou bez přivolání objevit na místě nehody a nabízet vám své (často předražené a ne vždy kvalitní) služby.**

**Co říci do telefonu:**

- 1) **Co se stalo** (přesný popis události)
- 2) **Kde se to stalo** (co nejpřesnější uvedení místa události – celá adresa, orientační body)
- 3) **Jméno a kontakt volajícího** (jméno a příjmení, příp. telefon volajícího)



## Kdo jsou hasiči, co je jejich práce?

Kdo je to hasič? Hasič je člověk jako já nebo třeba Ty, v žilách mu koluje také jenom krev, která se však často mění během zásahu v adrenalin. Jedinečným ho však nedělá jeho uniforma, odborná vyškolenost či velké a těžké auto, ale jeho touha pomáhat, není mu lhostejný cizí lidský život, což se v této době cení zlatem. Jde tam, odkud ostatní utíkají, je často ta poslední kapka naděje, ta naděje, která vždy umírá jako poslední.

24 hodin denně, 7 dní v týdnu jsou po celé České republice připraveni pomoci stovky profesionálních hasičů (Hasičský záchranný sbor). Ať už se jedná o technickou pomoc, požár domu, továrny, nebo třeba jen uvízlé zvíře, vždy vyjedou. Vždy pomohou, vždy jsou nablízku, aby nasadili vlastní život, za životy, zdraví a majetek jiných. Někdy o ten svůj život však během zásahu přijdou.

Bývají často nepochopeni svým okolím a také svými nejbližšími. Lidé je často nechápou. Hasič po vyhlášení poplachu nevidí nebezpečí, které mu hrozí. Jeho myšlenky se koncentrují na vyřešení situace, která by pro někoho mohla znamenat konečnou...

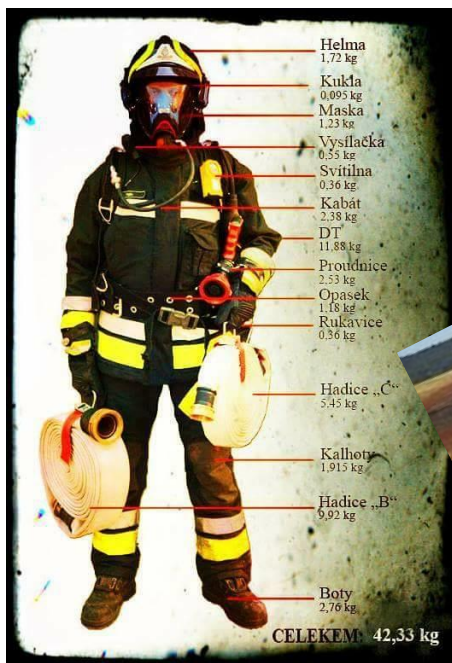
Ale dále tu jsou i dobrovolní hasiči (SDH a JSDH), kteří tvoří neopominutelnou součást požární ochrany v České republice. Odjakživa jsou nebo byli na každé vesnici, každé malé městečko má nebo mělo svojí požární zbrojnicu. Dobrovolní hasiči neboli lidé, kteří mimo této práce vykonávají i jiné, hlavní, zaměstnání jsou často na místě události jako první, zachraňují životy, zdraví a majetek stejně jako profesionální hasiči, ale většinou zasahují ve své rodné vsi, kde mají své rodiny a známé. Profesionálové nemohou být všude, tam, kde to nejde, vypomáhají právě dobrovolní hasiči. Za svojí práci neberou finanční odměnu, dělají to pro dobrý pocit, pro pocit, že někomu prodloužili jeho život, že právě díky nim, může třeba i malé dítě prožít dlouhý a hezký život. Zachránit život, který by bez jejich pomoci dávno vyhasl.

Hasič není jenom oheň, velké auto, sekera, voda, pěnidlo či třeba nehořlavá uniforma. Je to hlavně jeho srdce, které musí být tak velké, aby uneslo bolest a utrpení druhých. Každý hasič musí být vždy na sto procent připraven pomoci někomu v nouzi. Chyby se zde neodpouští, zde chyba často nestojí jen pár korun, ale bohužel i lidské životy. Chyba hasiče může stát život jeho kolegy, samotného hasiče, nebo osoby, kterým jedou pomoci. Hasiče už nikdo nezachrání. Měli bychom jim za jejich práci poděkovat, poděkovat jim za jejich obětavost, pracovitost a odhodlání. Hasič je hrdina, ale na rozdíl od hrdinů z televize a časopisů je skutečný, je z masa a kostí, jako třeba ty. Hasič je rytíř 21. století.

### Kde všude hasiči zasahují:

- Požáry
- Větrné smšti
- Otevírání bytů
- Dopravní nehody
- Uvízlá zvířata
- Záchrana osob při srdečním selhání
- Povodně
- Únik nebezpečných látek
- Nebezpečný hmyz
- a všude, kde je ohrožen lidský a zvířecí život, zdraví, životní prostředí a majetek

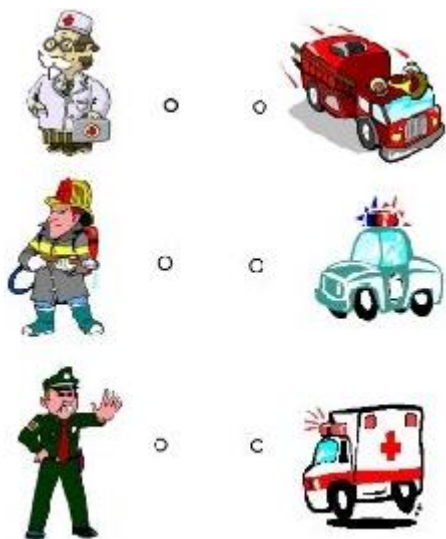
### Jak hasiči vypadají:



### Jak vypadá hasičské auto:



1. Úkol: Přiřaď správně postavu k autu.



2. Jaké máme hasiče v České republice?

3. Trochu se nám to pomíchalo. Přiřaď správné věci k hasičovi.





# Základní resuscitace dospělých

Bezvědomí a nepřítomnost normálního dýchání, proveďte záklon hlavy  
Normální dýchání - 2x až 3x za 10 sekund



Volejte záchrannou službu tel. 155 nebo použijte aplikaci „Záchranka“ pošlete další osobu pro AED

Položte ruce na střed hrudníku  
30x stlačte hrudník do hloubky 5 – 6 cm



2x vdechněte, pokud jste k tomu dostatečně vycvičení.  
Použijte ambuvak, pokud je k dispozici

Použijte AED, jakmile jej máte k dispozici



## Doplňující informace:

- Nejprve se ujistěte o bezpečnosti zraněného i zachránce
- Při podezření na zástavu oběhu zjistěte stav vědomí zatřesením a oslovením postiženého. Jestliže nereaguje otočte ho na záda, mírně mu zakloňte hlavu a předsuňte dolní čelist
- Sledujte dýchání po dobu 10 sekund
- Pokud je dýchání nezřetelné, pomalé (méně než dva nádechy), nebo jde jen o občasné „lapnutí po dechu“, nejedná se o normální dýchání
- Pokud to lze volejte záchrannou službu přímo od postiženého a nastavte si na telefonu hlasitý odposlech nebo použijte hands-free soupravu
- Pošlete někoho pro AED, pokud je AED v dosahu, jestliže jste na místě sami neopouštějte zraněného
- Stlačování hrudníku provádějte na středu hrudníku do hloubky 5 – 6 cm frekvencí 100-120 za minutu
- Pokud jste vycvičení k provádění umělého dýchání, střídajte stlačování hrudníku a umělé vdechy v poměru 30:2. Pokud nejste vycvičení nebo nemůžete (nechcete) poskytnout vdechy, nepřetržitě provádějte stlačování hrudníku
- Pro umělé dýchání použijte ambuvak s maskou, pokud je k dispozici a jste k tomu vycvičení
- Jakmile je k dispozici AED, zapněte přístroj a řiďte se jeho pokyny
- Nepřerušujte, neukončujte resuscitaci, pokud:
  - o Nejste k ukončení vyzváni zdravotníkem nebo zraněný nezačne zřetelně reagovat, pohybovat se, nebo normálně dýchat
- Jestliže jste si jisti, že zraněný normálně dýchá, umístěte jej do zotavovací polohy. Buďte ale připraveni okamžitě zahájit resuscitaci, pokud dýchání přestane být normální nebo ustane úplně.





# Základní resuscitace dětí

Nereaguje  
na hlasité oslovení ani na zatřesení

Uvolněte dýchací cesty  
(od cizích předmětů, zvratků, krve)

Nedýchá nebo nedýchá normálně  
Normální dýchání – 2x až 3x za 10 sekund

Provedte 5 umělých vdechů  
(vdechy přizpůsobte stáří dítěte, u  
novorozenců pouze objem dutiny ústní)

Nejsou-li jasné projevy života:  
15 x stiskněte hrudník

Pokračujte v resuscitaci poměrem 15:2  
Resuscitaci provádíme 1 minutu  
Pokud nedojte k obnovení životních funkcí,  
volejte záchranou službu

Pokud je někdo poblízku, požádejte ho, aby  
přivolal záchranou službu a přinesl  
AED (pokud je v dosahu)

Jestliže je k dispozici a máte dostatečný  
výcvik, použijte ambuvak  
Jestliže nemůžete nebo nechcete  
poskytovat umělé dýchání, pokračujte  
nepřetržitým stlačováním hrudníku  
a začněte s umělým dýcháním, jak to bude  
možné



Pokud jste na místě sami:  
Přivolejte záchranou službu tel. 155  
nebo aplikace ZÁCHRANKA a na telefonu  
nastavte hlasitý odposlech  
Jestliže jste náhlý kolaps spatřili, přineste  
AED (pokud je v dosahu)



Stlačování hrudníku  
jednou rukou u dětí  
nad 1 rok



Umělé dýchání z úst  
do úst u dětí nad 1 rok



Stlačování hrudníku  
u dětí do 1 roku



Umělé dýchání z úst do  
nosu a úst u dětí  
do 1 roku  
(neprovádíme záklon  
hlavy)





## Co je a k čemu slouží AED

**AED – Automatizovaný Externí Defibrilátor** je přístroj určený k laické resuscitaci, postiženému podá elektrický výboj (tzv. defibrilace). AED je schopno automaticky rozlišit mezi defibrilovatelným a nedefibrilovatelným stavem srdce. Laika navádí hlasitými mluvenými pokyny.

Defibrilátor je lékařský přístroj používaný k defibrilaci při kardiopulmonární resuscitaci, schopný elektrickým výbojem obnovit správnou činnost srdce. Při komorové tachykardii či fibrilaci komor není srdce schopno plnit svou funkci kvůli nekoordinovaným stahům. V těchto případech se defibrilací přeruší tento nezdravý stav pomocí silného elektrického výboje, aby se následně srdce mohlo pravidelně rozběhnout.

Existují různé typy defibrilátorů – existují přístroje implantované přímo do těla pacienta (implantabilní kardioverter-defibrilátor) nebo automatické externí defibrilátory (AED) umístěné např. na letištích či velkých obchodních domech. Pomocí AED mohou poskytnout v případě nouze defibrilaci i laici.

Nejlépe pokud prošli potřebným zdravotním kurzem pro rozšířenou kardiopulmonární resuscitaci s AED. Automatizované externí defibrilátory pomáhají zachránit život lidem, které postihne srdeční příhoda. To se může stát kdykoliv, kdekoliv a komukoliv. Těmto lidem je nutné co nejdříve poskytnout první pomoc defibrilací. AED jsou moderní zdravotnické přístroje, které pomáhají poskytnout první pomoc a v případě nutnosti defibrilují postiženého - dodají postiženému elektrický impuls. AED jsou konstruovány tak, aby s nimi mohl poskytnout první pomoc i laik. Po zapnutí přístroje jste hlasem, u některých výrobců i textem, v českém jazyce, vedeni, jak správně poskytnout první pomoc do doby, než přijede rychlá záchranná služba nebo jiná odborná pomoc. Tam, kde je k dispozici AED výrazně roste šance na úspěch první pomoci.



**STATISTIKA:** Ani nejlepší systémy zdravotnické záchranné služby nejsou schopny dosáhnout místo náhlé srdeční zástavy v průměru do 5 minut. Tento časový interval je přitom hranicí pro smysluplné přežití mozku postiženého. Systém ZZS v České republice patří nepochybně k nejlepším na světě, přesto je schopen zajistit přítomnost profesionálního týmu na místě příhody od zavolání na linku 155 v průměru za 10 až 15 minut. Pokud ale není pacient s komorovou fibrilací defibrilován do 10 minut, klesá pravděpodobnost přežití k nule! Každou minutu o 7–10 % (Cummins, 1989). Proto je třeba mít v blízkém dosahu AED.

### RESUSCITACI jsme si již vysvětlili, rozšíříme ji o poskytnutí KPR s AED

#### Otevřeme a spustíme AED

- Po zapnutí AED se automaticky spustí hlasová nápověda
- Nalepíme elektrody na odhalený hrudník postiženého přesně dle pokynů a obrázků – nalepené elektrody nesundáváme
- Během nalepování elektrod stlačování hrudníku nepřerušujeme
- Při vyhodnocování srdečního rytmu odstupíme od postiženého, nedotýkáme se jej
- Je-li výboj doporučen, AED nás vyzve k podání výboje zmačknutím tlačítka
- Při výboji se postiženého nedotýkáme, odstupíme od něj



Po podání výboje okamžitě pokračujeme ve stlačování hrudníku

- Pokud bude potřeba další výboj AED nás upozorní
- Nepřestávejte masírovat dokud se postižený nezačne bránit, nepřijedou záchranáři, nejste úplně vyčerpáni

Mapu s rozmístěním AED v ČR lze nalézt na [www.zachrankaapp.cz](http://www.zachrankaapp.cz)  
Zde si lze stáhnout aplikaci **záchranka**

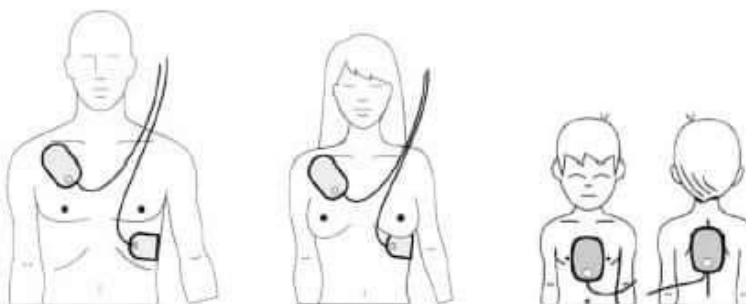




## Co je a k čemu slouží AED

Při použití AED je třeba brát v potaz některá úskalí:

- Mokrý hrudník (zpotený, záchrana z vody, atd...), je třeba jej osušit – u AED bývá utěrka
- Ochlupení hrudníku
  - o U většiny AED je přiloženo holítko
  - o Pokud je hrudník příliš ochlupen, nalepíme elektrodu do podpaží
- Kardiostimulátor (je viditelný na hrudníku) – nalepíme elektrodu mimo kardiostimulátor
- Poranění hrudníku – nalepíme mimo poranění a osušíme od krve
- Kovové předměty (řetízky, piercing, atd.) nejlépe odstranit, nelepíme elektrody přes kov
- Elektrody nelepíme přes bradavky
- U dětí se elektrody lepí tzv. předozadně
- Pokud se Vám stane, že elektrody nalepíte obráceně, elektrody již nepřelepujte



Největším mýtem o defibrilaci je, že se defibriluje srdce bez srdeční akce (tzv. lajna), což je vidět především ve filmech. Toto je ale velký omyl při úplné zástavě je třeba zahájit resuscitaci. AED rozeznává pouze defibrilovatelný a nedefibrilovatelný stav.



- Standardní EKG – nedefibrilovatelný stav



- Fibrilace komor – defibrilovatelný stav



- Úplná zástava – nedefibrilovatelný stav

# Nebezpečné látky v domácnosti

Aneb jaké jsou nejčastější nebezpečné látky, se kterými se můžete setkat ve vaší domácnosti

Nejčastěji obsažené nebezpečné látky v přípravcích, se kterými je možné se běžně v domácnosti setkat jsou:



➔ **Chlornan sodný** – žíravina nebezpečná pro životní prostředí, využívaná k desinfekci a čištění odpadů (např. Savo)

➔ **Kyselina chlorovodíková** – žíravá látka, může způsobit vážné poleptání, přísada čističů WC (např. Domestos)

➔ **Hydroxid sodný** – silná žíravina, využívá se jako čistič sifonů a součást čisticích prostředků pro WC, kanalizaci apod. (např. Fredy)

➔ **Kyselina octová** – její 4% až 8% roztok je používán jako kuchyňský ocet. I v této nízké koncentraci může po vniknutí do oka způsobit jeho trvalé poškození

➔ **Peroxid vodíku** – žíravá látka sloužící k dezinfekci

➔ Další velmi nebezpečnou skupinou jsou látky hořlavé, tj. **etanol, aceton, toluen, benzín, barvy, laky, ředidla** a dále **propan-butan**, který je hojně využíván jako palivo do grilů, zapařovačů apod.

## Bezpečnostní zásady při nakládání s chemickými přípravky

- Skladujte prostředky mimo dosah dětí
- Uchovávejte přípravky pouze v originálních obalech, nikoliv v obalech od jiných přípravků, potravin nebo nápojů, aby nedošlo k záměně
- Neskladujte chemické prostředky na jednom místě společně s potravinami
- Dodržujte návody k použití, používejte předepsané ochranné pomůcky a nakupujte přípravky s ochranným uzávěrem
- Použité obaly likvidujte v souladu s návodem výrobce





## Klasifikace a značení nebezpečných chemických látek

**Bezpečnostní klasifikace** je zařazení nebezpečné chemické látky nebo přípravku obsahujícího chemickou látku do skupiny podle toho, jaká rizika jsou s touto látkou spojena. Existuje celá řada skupin, do kterých lze látky zařazovat – jedna látka může být zařazena i do více skupin.

### Piktogramy nebezpečných chemických látek

Velmi důležité bezpečnostní informace jsou uvedeny na nálepkách obalů chemických látek v podobě tzv. piktogramů. Piktogramy poskytují rychlé informace o tom, je-li daná látka hořlavina, jed, výbušnina, zdraví škodlivá látka, oxidační činidlo, dráždivá látka, žíravina nebo látka nebezpečná pro životní prostředí.

V roce 2015 došlo ke změně označování nebezpečných látek pomocí piktogramů. Do té doby používané piktogramy (černý symbol v oranžovém čtverci) byly nahrazeny novými symboly (bílý, na vrchol postavený čtverec s červeným rámem a černým piktogramem).



## Věty rizik (věty H) a preventivní prohlášení (věty P)

Výstražné věty jsou prvotní informací o tom, v čem je daná chemická látka nebezpečná a jak se s ní má bezpečně zacházet.

**Standartní věty o nebezpečnosti – VĚTY H (dříve věty R):** Popisují povahu nebezpečnosti dané látky nebo směsi, případně i včetně stupně nebezpečnosti.

**H314** – způsobuje těžké poleptání kůže a poškození očí

**H228** – hořlavá tuhá látka

**Pokyny pro bezpečné zacházení – VĚTY P (dříve věty S):** jsou standartní pokyny a doporučení pro bezpečné nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky.

**P281** – používejte požadované osobní ochranné prostředky

**P102** – uchovávejte mimo dosah dětí

### Co říci do telefonu:

- 4) **Co se stalo** (přesný popis události)
- 5) **Kde se to stalo** (co nejpřesnější uvedení místa události – celá adresa, orientační body)
- 6) **Jméno a kontakt volajícího** (jméno a příjmení, příp. telefon volajícího)





150 let  
1870 - 2020

Na jaře mnozí z nás podnikají nejrůznější výlety do přírody, pobývají na chalupách a na chatách, táboří v přírodě apod. Při těchto příležitostech se často neobejdeme bez táboráku, grilování a opékání buřtů. I přitom bychom si měli dávat pozor a dodržovat několik základních bezpečnostních pravidel, které chrání nás i okolí. Oheň v přírodě se totiž může velice snadno vymknout kontrole, ohrozit životy a napáchat nevyčíslitelné majetkové či ekologické škody.

#### Základní pravidla:

1. Při rozdělávání ohně v přírodě je nutné v první řadě zvolit vhodné místo pro ohniště. To by mělo být **vzdáleno nejméně 50 m od okraje lesa, 100 m od stohu** a v dostatečné vzdálenosti od budov a vůbec všech věcí, které se mohou vznítit. Pamatujte, že **v lese lze rozdělávat oheň jen na vyhrazených místech!** Zcela zakázáno je i rozdělávání ohně na místech se vzrostlým porostem, tedy i na louce nebo na strništi.
2. **Oheň nezakládejte** pod větvemi a na kořenech stromů, na suchém listí, lesní hrabance (zetlelá vrstva jehličí) nebo rašelině, ani v blízkosti stohů, seníků apod. Létající jiskry nebo náhlý poryv větru totiž velmi snadno způsobí neštěstí. Kvůli podobné neopatrnosti lidí každoročně vznikají stovky požárů. Pro rozdělávání ohně je naopak ideální hliněný podklad. Za silného větru nebo v období extrémního sucha bychom oheň v přírodě neměli rozdělávat vůbec.
3. **Místo táboráku je nutno i vhodně uspořádat.** Při rozdělávání ohně v přírodě ohniště bezpečně oddělte od okolního prostředí - např. obložením kameny, obsypáním pískem, vyhloubením zeminy apod. V případě větších vater je vhodné ohniště oddělit pruhem širokým až jeden metr, který bude zbaven veškerých hořlavin.
4. K zapálení nebo udržování ohně v žádném případě **nepoužívejte vysoce hořlavé látky** jako např. benzín, naftu nebo líh. Oheň se pak velmi snadno vymkne kontrole a může způsobit i vážné popáleniny. Navíc podle zákona o ochraně ovzduší v otevřených ohništích nelze pod hrozbou vysokých pokut spalovat žádné chemické látky.
5. **Dělejte jen takový táborák, který dokážete zvládnout!** Pokud chystáte velkou vater, dejte si pozor, aby byla polena poskládána do stabilní pyramidy (pomohou např. záseky na polenech), která umožní prohořívání dovnitř a zabrání nebezpečí rozvalu pyramidy do okolí.
6. **Oheň nesmíte ponechat ani na okamžik bez dozoru.** Mějte nachystán dostatek vody (popř. písek, hlínu), kdyby se oheň vymykal kontrole. I proto je dobré umístit ohniště v blízkosti vodního zdroje.
7. **Opustit místo pálení můžete až poté, co ohniště důkladně uhasíte** - ať již prolitím vodou nebo zasypaním zeminou. Při odchodu se z ohniště nesmí kouřit a popel i půda pod ohništěm musí být chladné. Pamatujte, že i ve zdánlivě zcela vyhaslém ohništi se mohou skrývat žhavé oharky a poryv větru je znovu rozdmýchá a oheň roznese do okolí. Hasiči musí každý rok dohašovat ohniště, která byla ponechána svému osudu.
8. Zejména půda v jehličnatém lese je z hlediska možného vzniku a šíření požáru riziková. Hrabanka tvořená zetlelým jehličím může prohořet až do značné hloubky a nepozorovaně se šířit do stran i mimo ohniště. Nedbalé uhašení proto nestačí a ohniště je nutné důkladně prolít vodou!
9. **Pamatujte, že děti by neměly být nikdy u ohniště ponechány bez dozoru dospělé osoby!**
10. Do ohně nikdy nevhazujte jakékoli výbušné předměty (rachejtla, světlíce, patrony, nádoby se stlačeným plynem, munice).
11. Oheň neroznášejte po okolí, např. na zapálené větvi!
12. Pamatujte, že oheň a alkohol nepatří k sobě!
13. Zvláště pozor dejte na sezení a hry příliš blízko plamenů, stačí málo a může dojít k vznícení šatů, ožehnutí vlasů, řas a popálení.
14. **Pamatujte v lese platí zákaz kouření.**





## První pomoc:

1. Pokud se na vás vznítí oděv a není k dispozici dostatek vody k uhašení, **NEUTÍKEJTE!** - tím jen podpoříte hoření.
2. Okamžitě si **lehněte na zem** a chraňte si obličej!
3. **Válejte se**, dokud plameny neuhasnou! - válením se zamezí přístupu kyslíku potřebného k hoření.
4. Je-li po ruce deka nebo jiná vhodná textilie (nesmí to být látka z umělých vláken), lze ji také použít k uhašení hořícího oděvu.
5. Když se popálíte, postižených ploch se nedotýkejte, popálené místo ihned ponořte do čisté, studené a proudící vody a zavolejte nebo vyhledejte odbornou pomoc!



**HOŘÍ-LI NA TOBĚ OBLEČENÍ:  
ZASTAV SE - LEHNI SI  
- KUTÁLEJ SE**



**POPÁLENINU MUSÍME  
CO NEJDÉLE CHLADIT POD  
STUDENOU TEKOUČÍ VODOU!**

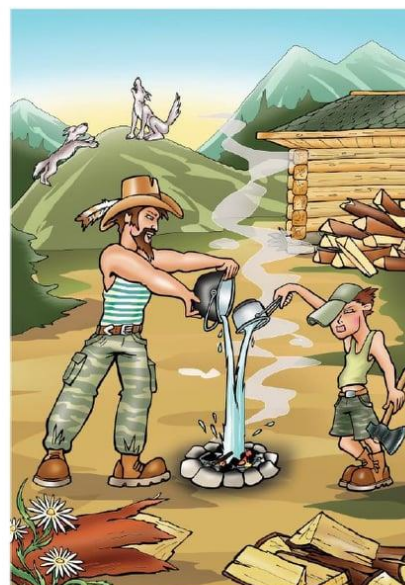


**JSI-LI V NOUZI,  
VOLEJ NA TÍŠŇOVOU LINKU:**

**CO SE STALO ...  
KDE SE TO STALO (ADRESA VČETNĚ MĚSTA.) ...  
KDO VOLÁ ...**



**OHEŇ JE DOBRÝ SLUHA,  
ALE ZLÝ PÁN**



**PŘEDCHÁZEJ LESNÍM  
POŽÁRŮM - UHAS  
TÁBOŘIŠTĚ!**



# Únik oxidu uhelnatého

## Co je oxid uhelnatý (CO)

Oxid uhelnatý je bezbarvý, nedráždivý plyn bez chuti a zápachu. Je silně jedovatý a lidské smysly neumí jeho přítomnost odhalit.

Vzniká v menší nebo větší míře u všech procesů hoření, kde se spalují směsi obsahující uhlík (uhlí, ropa, zemní plyn, LPG, dřevo). Může být produkován i špatně udržovanými/porouchanými spotřebiči (kotle, plynové spotřebiče, karmy, grily, agregáty, zanesené komíny, poškozená potrubí odvádějící spaliny, aj.).



## Riziková zařízení v domácnosti

Možným zdrojem nebezpečí je každé takové zařízení, které ke svému provozu používá některé z výše uvedených paliv:

- Kotel fungující na plyn nebo na kombinované palivo
- Plynový průtokový ohřívač vody (karma)
- Plynový sporák
- Krb, kamna, nebo krbová kamna
- Zplynovací kotle na dřevo a pelety
- Zahradní gril
- Každý stroj poháněný motorem s vnitřním spalováním (automobil, motocykl, sekačka, aj.)



## Tipy jak se chránit před otravou CO

- Nechte pravidelně kontrolovat komíny, dbejte na to, aby v topné sezóně nebylo na komíně žádné ptačí hnízdo



- Na svých topných zařízeních si pravidelně nechte provádět údržbu odborníkem





- Zajistěte dostatečný přístup vzduchu z venkovního prostředí k zapnutému spotřebiči. Na průnik spalin ze spotřebič má vliv dispozice bytu, větrací šachty, krby, ale i provoz digestoře, ventilátoru, otevření dveří, oken apod.
- Nepoužívejte přenosné agregáty uvnitř domu a garáží (otevřená okna, dveře nemusí zajistit dostatečný přísun čerstvého vzduchu)
- Nikdy nepoužívejte plynový sporák/troubu k vytápění domácnosti
- Neucpávejte větrací otvory vytvořené ve zdech
- Zahradní gril nikdy nepoužívejte v uzavřených prostorech
- Motor auta nenechávejte v zavřené garáži v chodu
- Doporučujeme instalovat si detektor oxidu uhelnatého dle návodu. Cena za pořízení se pohybuje od cca 400 Kč.

### Ukazatelé nebezpečí – nesprávné funkce spotřebiče – vznik CO

- 1) Žlutě hořící plamen v karmě
- 2) Po zapnutí karmy se orosí studené povrchy, jako jsou zrcadla, kachličky
- 3) Stopy po zplodinách hoření (např. saze u otvoru, nad otvorem, na stropu)
- 4) Bezprostředně po zapnutí karmy je cítit kyselý zápach (po síře)



### Příznaky otravy

Oxid uhelnatý blokuje přenos kyslíku krví, neboť jeho vazba s hemoglobinem (červeným krevním barvivem) je 240x pevnější než vazba s kyslíkem

Příznaky otravy oxidem uhelnatým, způsobené nedostatkem kyslíku, jsou:

- Bolesti hlavy
- Závratě
- Nevolnost
- Otupené myšlení
- Překrvení ve tváři

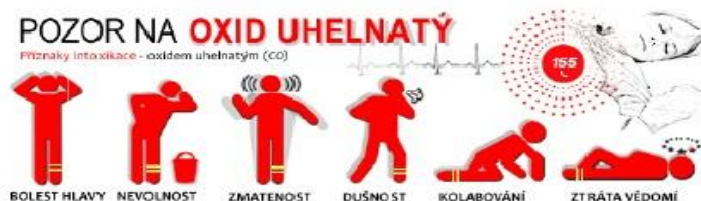
Při středně těžkých otravách jsou následující příznaky:

- Zvracení
- Ospalost
- Celková zmatenost

V těžších případech se mohou objevit:

- Křeče
- Porucha vědomí
- Zmatenost
- Halucinace
- Poruchy srdečního rytmu
- Smrt

Člověk otrávený oxidem uhelnatým má třešňově červenou barvu.



### Akutní otrava oxidem uhelnatým

Koncentrace	Symptomy
35 ppm (0.0035%)	Bolest hlavy, závratě, dlouhodobá expozice přes 6-8 hod je možná
100 ppm (0.01%)	Slabá bolest hlavy po době účinku 2-3 hod
200 ppm (0.02%)	Ditto plus kognitivní poruchy
400 ppm (0.04%)	Bolest hlavy, nástup během 1-2 hod
800 ppm (0.08%)	Obluzení, závratě, křeče do 45 min; bezvědomí do 2 hod (700 ppm – atmosféra na Marsu)
1,600 ppm (0.16%)	Závratě, křeče, vodouch a tachykardie, do 20 min. Smrt do 2 hod.
3,200 ppm (0.32%)	Závratě, křeče, obluzení za 5-10 min. Smrt do 30 min.
6,400 ppm (0.64%)	Závratě za 1-2 min. Křeče, zástava dýchání. Smrt do 20 minut.
12,800 ppm (1.28%)	Bezvědomí po 2-3 vdeších. Smrt do 3 min.

### První pomoc v případě příznaků otravy oxidem uhelnatým

- Zamezte dalšímu působení plynu na organismus, odveďte postiženého z dosahu plynu, zajistěte dostatečný přívod čerstvého vzduchu
- Nezůstávejte v zasaženém prostředí, i Vy byste se mohli stát obětí otravy
- Zavolejte na tísňovou linku 155 nebo 112, sledujte základní životní funkce, případně zajistěte umělé dýchání.

**Otázka č. 1: Jaký je chemický vzorec oxidu uhelnatého?**

**Otázka č. 2: Jak se říká oxidu uhelnatému?**

**Otázka č. 3: Při jaké koncentraci oxidu uhelnatého se projeví mírné bolesti hlavy?**





## Bezpečné vánoce



### Adventní věnce

Adventní věnce plněné pilinami a bez nehořlavých podložek jsou určeny pouze k dekoraci a svíčky na nich bychom nikdy neměli zapalovat. Rizikové jsou i věnce, kde není dostatečně připevněný držák pod svíčku nebo je kolem svíčky příliš mnoho chvojí. Každý prodávaný výrobek by měl být opatřen návodem.

### Svíčky a prskavky

Hořící svíčky a prskavky jsou otevřeným ohněm a proto bychom je v domácnosti nikdy neměli nechávat bez dozoru. Při odchodu z místnosti je nutné všechny řádně uhasit. Ve vzdálenosti 10 cm od plamene svíčky může být teplota až 200 °C, což stačí k zapálení papíru, plastu či textilií. Hořící svíčku umísťujeme na stabilní nehořlavou podložku. Svíčka musí stát v dostatečné vzdálenosti od hořlavých materiálů (jako jsou záclony a potahy), nesmí se pokládat do průvanu nebo do polic ve skříňkách. Rizikem jsou malé děti a zvířata, která mohou hořící svíčku převrhnout.

Prskavky používáme jen nad nehořlavým povrchem a při použití je držíme stranou od těla. Nikdy nevdechujeme kouř z prskavek, který je zdraví škodlivý. Před uložením do komunálního odpadu prskavky zchladíme, např. namočením do nádoby s vodou nebo zapáchnutím do sněhu.

### Elektrické vánoční dekorace

Světelné řetězy a jiné elektrické vánoční dekorace nakupujeme v kamenných obchodech a kontrolujeme, zda byly certifikovány pro český trh. Vždy dodržujeme návod k použití. Důležité jsou informace: do jakého prostředí je výrobek určen, jak dlouho smí být v provozu (svítit) a jaký je jejich maximální příkon.

### Pečení a vaření

Ani plamen plynového sporáku není možné nechat bez dozoru. Zejména při smažení dbáme zvýšené opatrnosti, aby nedošlo ke vznícení potravin na pánvi. Pokud se tak stane, nikdy nehasíme horký olej vodou!!! Doporučený postup je: vypnout přívod energie, zakrýt pánev poklicí či plechem a oheň bez přístupu vzduchu nechat uhasnout.

### Vytápění

Mnoho požárů v domácnostech v zimním období vzniká kvůli neopatrnému zacházení s topidly a zanedbáním péče o komíny. K topení používáme výhradně topivo určené pro dané topidlo a oheň nikdy nezapalujeme pomocí vysoce hořlavých látek, např. benzínu. V okolí topidla neumísťujeme hořlavé látky, jako je dřevo, či papír. Popel ukládáme na bezpečné místo.

Nejvíce požárů komínů způsobují nevyčištěné saze v komíně. Mezi další příčiny patří nevhodná konstrukce komína, zazděný trám v komíně a spáry v komíně. Komíny je nutné pravidelně čistit a nechat zkontrolovat odborníkem.

### Zábavní pyrotechnika

Nakupujeme pouze zábavní pyrotechniku uváděnou legálně na český trh, která obsahuje návod výrobce k použití a certifikační značku. Doma zábavní pyrotechniku uložíme na suchém místě, ne v blízkosti krbu či jiného otevřeného ohně, kde by mohlo dojít k iniciaci. S pyrotechnikou manipulujeme tak, abychom neohrozili život a majetek svůj ani nikoho jiného, nejlépe na volném prostranství, minimálně 100 metrů od nejbližšího obydlí.



## Co dělat v případě požáru

Pokud dojde k požáru, je nutné zachovat klid. Nejprve zachraňujeme život a zdraví své a svých nejbližších, teprve potom zachraňujeme majetek.

Jestliže je to možné, snažíme se požár uhasit nebo zabránit jeho dalšímu šíření. Využijeme k tomu hasicí přístroj nebo hydrant na chodbě. Elektrické přístroje je nutné před hašením vypojit z elektřiny. Elektrické přístroje se nikdy nehasí vodou ani pěnovými hasicími přístroji.

Při pohybu v zakouřeném prostředí se držíme při zemi a dýchací cesty si chráníme navlhčenou textilií.

Pokud se v hořící budově nachází více osob, varujeme ostatní a snažíme se jim pomoci do bezpečí.

Každý požár, i uhašený vlastními prostředky, je nutno bezodkladně nahlásit hasičům a do příjezdu vyšetřovatele požárů nic neuklízet. Za neohlášení požáru hrozí občanům pokuta. Bez potvrzení o požáru a jeho příčině pojišťovny pojistné plnění nevyplácí nebo výrazně krátí.

**Klidné a bezpečné prožití svátků vánočních a mnoho osobních i pracovních úspěchů v novém roce 2022 přeje SDH Jevičko**



00:00

00:15

00:19



00:22

00:35

00:50

